

BÅRSE Herred Tingbog 1655 - 1657

(dc-184) (B.1-1) (8004486791)(Mez5-1)

At heldet følger den flittige slægtsforsker, er en uomtvistelig sandhed! Ved et tilfælde tog jeg den 3. protokol og begyndte at affotografere den. Se hvad der står på side 4 i den 3. protokol ☺ Derved blev jeg opmærksom på Jens Jensen degn i Snesere og jeg begyndte straks at læse den 1. protokol fra begyndelsen.

Bøgerne er skimmet alene efter Jens Jensen degn og Christen Michelsen Hammer i Snesere samt Christopher Normand i Rekkende (= Rechind). De her viste uddrag vedrører altså de 3 nævnte personer, plus nogle tilfældige noter.

Bemærk at tingbogskriveren oftest forkortede efternavne, altså hans hans = Hans Hansen. Og, skriveren skrev; der er få kommaer, ingen punktummer og få linjeskift. Man læser og pludselig er man i en helt anden sag.

I årene 1655 - 1656 var der pest i området og svensken kom til Sjælland 11/2 1658.

Man får et rigtig godt billede af herredet og tiden ved at læse Severin Kjærs bog "Gjøngehøvdingen Svend Poulsen og Snaphanerne" (Kbh. 1892) ¹. Bogen er med kildeangivelser, der viser at han havde læst BHT!

I alle protokollerne er der ind imellem fyldige slægtsoplysninger.

OBS: af gammel vane, er hævet skrift gengivet i kantet parentes, altså [abc] = ^{abc} hvorimod ord i almindelig rund parentes () er ord jeg har haft svært ved at læse og derfor usikker på. Daler = Dr, Mark = m, Skilling = sk. - lige en ting til, der skrives "huis" = hvis i stedet for "hvad"

-----ooo000ooo-----

Side 28b: "Jens Jensen deign i Sneesere med kaldsmend Nemlig Niels Jørgensen och Jørgen andersen ibid de heimled ved eed och opracht fingre effter Lougen at haffue Loulig kald och varsell giffuen Peder schreder och Niels Clemidsen i siolte till dom at lide for en deris traue (= degnetrave) biug aff dend gaard Hans Jensen bech til forn i boede och endnu besider Huilchen gaars grund de nu i brug och feste Haffuer Saa var till vederm(elle) for[n]: Peder schreder och Niels Clemidsen at Suarde at huis dend gaars brug er belangende, Da haffuer Peder Thorchelsen en deel aff des grund i brug och feste Som dj formeen och bør kald och varsell, førend her om Noget Centeris och der for huis kald allerede scheid er Machtelses vere, och var dom begierende Kaldsmenden bleff tilspurt om de haffde kaldet vidre end disse tuende Mend Huor til de suarede Nej, da bleff der saaledis paa sacht at effterdj befindes Peder Thorchelsen en deel affsamme gaars ___ i brug och feste haffuer, bør hannom med forige paa Nye at kaldes siden gaas der om huis ret er, Huad krafft det kand haffue Samme kaldsmend . . ."

Side 30b: "Jens Jensen deign i Snesere med kaldsmend Nemlig Niels Jørgenen ibm och Jørgen andersen i Aasie dj kaldet med Louglig varsell Peder Thorchelsen i Siolte, Peder schreder och Niels Clemidsen ibm: til dom at Lide for j deigne traffue biug, aff dend gaard Hans Jensen bech til forn i feste haffde och nu iboer, des tilliggende Jord och brug samme trende Mend schall haffue Sted och fest, och Hannem dend

¹ Nej, ikke "Gjøngehøvdingen" af Carit Etlar. Han har dog een fejl. Han skriver, at degnen i Snesere hed Peder Jensen og det er forkert. Han hed Jens Jensen, se <http://www.nogn.dk/Biblioteket/index.html>

fraholder, Som hand formeener i Mod hans kalds breff **Ordinantzen Recessen**, och Andre Loulige **Statuten**, Sette udj Retten om da hannem iche Jo bør samme hans deigne traffue at Leffuere, **Contenze** och betalle, eller der fore til børiligen at Stande till Rette, effter **Ordinantzen** och **Recessen**, Huor omhand her vdj Rette Lagde Erlig och velbiurdige Mand S: Holger gage til Frisløff, domproust i Roschy(ld) Capitel, Hans vdgiffne med Egen haand vnderschreffne Saa vel och med sit eget och Capitleds Zignette bekreffted, at bemelte Jens Jensen Samme Sneesere deign kald schall Nyde och beholde hans Liffs tid, med Huis Rendte hand bør och Seduanlig veret haffuer Siden Dato Roschild den j Martj 1620, Lest och paa schreffuen Peder Therchelsen i Siolte Møtte och foregaff ej Nogen aff dend grund at haffue i brug eller fest dend deignetraffuen aff gaar, Mens kun en Haffue som iche kunde forstaas eller Hendtydes till Nogen marche Jord, de andre tuende deris Suar Her Jmod at ville fremlegge till i dag 14 dage till des optagenn, . . . ”

Side 59a: ”Dom Affsagt Jmellum **Jens deign i Snesere** paa den ene, pr schreder och Niels Clemedsen i Sioltte paa dend Anden Side Anlangende degne trave i dette Aar som Aff de[nnem]: forder - Da Effter tiltalle, gien suar, och dene Sags (lei)glighed, bleff her Paa Saaledes for Rette Affsagt, Att effterdj Jens deigen (bevi)ser med Hans kalds breff vnder Dato. - den j Martj 1620, Som h_ : Aff Erlig och velb: Mand S: Holger Goge till frø_ Slott, domb proust i Roeschylde Capituell (med)giff_ Er, Att vere Sogne deign i for[n] Snesere Sogen, huor vd__ formeldis, Sin Rigtighed. Aff en huer schall h_ : følge. Med videre det erholdt lest och paa schreffuen Effter Slig foregaaende (med) fordt videst ___, for[n]: Peder schreder och Niels Clememndtsen ej Att kunde befrj, End de Joe en huer bør Att giffue degne Sin (te)tighed Som Aff Arildts tid veret, och vdgiffuedt Haffuer, baade Aff dj gaarde de paa boer, Sael som Aff de som dj foruden haffer sted och fest S(aauitt) hereffter beuises kand, eller Thilbørilig vederlagt och dett effter loughlig med fardt J___ och Ald ded s_ som kalds breff ved macht staaer. ” - den skriverkarl gør det ved gud ikke ment! Havde Jens Jensen virkelig været degn siden 1620? - Ja, det havde han!

Side ??: Noget med en kårde

Side 92a: Midt på siden skrives: ”Jens Peders{en} deign” men ikke hvor han var degn.

Side 115b: Vedr. afkald for arv efter degnen i Udby Peder Jensen, nævnes en ”Jens Jensen deign i Dalbye”; jeg antager at denne Dalby var i Schaane

Side 137a: straffes til Bremerholmen - (for hvad ?)

Side 176a&b eksisterer ikke

Side 216a: efterår og vinter 1656 berettes om ”Stor Misvexst”, bønder kan ikke aflægge landgilde; hvis som præst og degn var afhængig af tiende og degnetrave, kunne det måske også blive svært for dem.

Side 238b: 18/11 1656 ”**Jens Jens{en} deigen J Snessere**, med kaldsmend Hans boes och peder Jensen j Snessere, de kaldede Thorkild Hennings och laurs peders J Snessere til domb ar lide for 14 Neger biug Som Rester aff hans deigns trauffue, (Ege)rt laurs ½ traue biug, Jens peders ibid effter hans forteignelse 4½ (Sld). Satte J Rette och formeents de bør at betalle Jnden 15 dager. Møtte Egert laurs och Meente at hand knude Jndted giffue deraff det huus hand Jbøer førend Jens deigen hands Offuer beuises at der bør at gang_ deignetrav af Samme Huus, Laurs peders och Torchild Møtte och Suarede at de hafgde Jndted fest dend gaard Jep Snedcher Jboede Meente de der for bør fri vehre, Jens peders Møtte och Neched Jndted at vehre Schyldig, Optagen En Maaned.”

Samme dag: ”Tilfunden Jens peders J Snessere, med kaldsmend Hans boes och peder Jens J Snessere de kallede **Jens Jens deigen J Snessere** til domb at lide for 10Slm hand hannum Schyldig er”.

Side 250a: ”Laurs peders J Snessere, med kaldsmend Jens Nielsen och Christen laurs J Snessere, de kallede **Hans Rasmussen tienende Jens deign J Snessere**, til vidnisbiurd at paa høre och domb at lide,

Anlangende Jtt træ Som hannom er vduist til hans haffved, huilchet træ hand er op krøben udj och toppen Neder huget, Møtte och iche Nechedt Joe at haffuer Ned huget och bort aget Jtt faun heds brende der til Suarede laurs at det vahr fire Store grene, och formeents hand bør at Staa til Rette Som for andet v-hiemmet

Side 258b: Stolestade-sagen: ” . . . Jligemaader kaldett effterschreffuene for dieris Sand hed at vinde, Nemblig [Jens deigen J Snessere](#) . . .”, en sag om stolestader; en kone stod/sad i et stolestade som andre mente tilhørte dem; en blå arm og nogen bandeord. Sagen forsat **Side 262b:** ff (263a) ” . . . at for fem aar Siden dend tid de Nye Stolle bleff giortt J kirchen da vahr hand med at Samtyche Karen peder hanssens J Snessere det Stolle Satde for J Stollen Som deignens quinde aff stod Jligemaade udj Rette__ds hæderlig och høylerd Mand M: Albret Samuelsen Sogneprest til Snessere Kirche hans Schrifftlig Zedel liudende Som følger Kiendis Jeg vnderschreffne Att det er mig vitterligt Att for fem Aar Siden, der kiersten Jens deigns her J Snessere effter Sin begiering fich Sitt Stolle Stade udj En aff de Nye Stolle udj Kirchen, Som Tilforen haffds Sitt Stole Stade faarist udj En aff de gamble Stolle, da bleff peder hanssens hustrue Samtøcht och beuilget at annamme hendes Stollestade, huilche och Andre aff Sogne folchet Som da vahe tilstede Noch som vitterligt er, aff Snessere dend 16 Decemb: 1656 Albret Samuelsen (egenhaand) [Deslige bleff fremlagt Jens Jenssen deigens Zedel](#) liudende Som følger Efftersom Jeg vnderschreffne er varsel giffuen fra peder hanssen J Snessere, til min Sandhed at bestaae, Anlangendes Nogen . . .” (en masse snak)

Side 271b: Stolestade-sagen forsat.

BÅRSE Herred Tingbog 1657 – 1660

(dc-184) (B.1-2) (8004487641)(M5-1-093-06-04)

Protokollen ibrugtaget tirsdag 27/1 1657.

Side 42a: **Tirsdagen 9/6 1657. Hallo! Hvad står der!** "Christopher Clausen J Rechinge paa Sin Egne, och Sin bymends veigne Saa velsom paa Tiørenhoffd Oremands gaard krageui(ch) Nebelle och Giederøds Samptlig byemends veigne med kaldsmand Jep krusse och Jørgen Torschild J Rechinge, de kallede Mennige allersløff och Ammedrup byemend Jtem med andre kaldsmend Nemblig Christopher Clausen och **Christopher Normand** J Rechinge de kallede her Madts Jørgens j Mehr Jmod vidnesbuird at paahøre Anlangende Rett Schield och St_bel Jmellem Jundshoffuids (f)ang och vordenborg Lehn, desligeste h___dede de forige kaldsmend at haffue kaldet Erlig och velb: Mand her frederich Rodth Saa vel som hans fuldmechtig med 8 dages varsdel Om de her Jmod vil haffue Noget at Suare, Anlangende Samme Schiel Efftersom der haffuer veridt Otte Mend paa samme Omtuistede Steder Jligemaade hiemlede for[ne] forige kaldsmend at Haffue kaldet alle Som Haffuer Eyendomb och paaløb Sammesteds med dieris Schiøder och adkombsrbreffue at legge J rette, Saa vahr J Rette møt Niels Michels J allersløff Søffren Rasmussen J Ammendrup, Niels Niels Sammesteds Christen Jyde och Madts Jyde J allersløff, Suarede och formeente at Samme kald och varsel iche er louglic Synderlig fordj baade Christopher Calusen gaa J Rette och haffuer kaldet, Da affsagdes her paa Saaledis for Rette, Att Effterdj for[ne] Christopher Clausen baade gaar J Rette och procederer" - Christopher Normand må være far til degnen Christen Christophersen Normand / Broberg !!! ??? Se <http://www.nogn.dk/Biblioteket/index.html>

Side 44a: Om skel imellem Jungshoved og Vordingborg Len ² " . . . Noch hiemlede for[nt] Kaldsmend att Haffue hidsteffnt effterschreffne vininsbiurd, Nemblig Boe Rasmussen J tiørenhoffd, **Christopher Normand J Rechinge**, Hans børessen J Endegaard, hans Mortens ibid: Rasmus klincher J Gierderød for deris Sandhed at vinde Om samme Schouffschiel"

Side 50a ff: en sag om smugkro

Side 82a ff: en sag om skel mellem Vordingborg Len og Jungshoved Len

Side 91b: "**Jens Jensen deign J Snessere**, med kaldsmend Hans Niels J Snessere peder Jørgens J Effuerdrup, de kallede Egert (lars) J Snessere til domb at lide for ½ trauffue biug deignens Rettighed Som Retten udj tuende Aar Er En trauffue Som hand hannem for holder Som hand vil beuise Att Egertes formand _leid haffuer ytt Saa vahr J Rette møt Egert och Suarede at Jordan Er kommen fra huusett Som Rendten gich aff, Mens (der) ___ Nogen Saaed til Samme bolig, Optagen J Sed vger" - jeg kan ikke se at sagen kom til doms

Side 91b: " . . . Møtte peder Aages och Suarede at Haffde Andet at bestille end møde til tinget . . ."

Side 94a: 22/9 1657: Opråb - Alle, virkelig alle, kaldes til tinge med 8 dages varsel

Side 97a: en kriminalsag om tyveri

Side 100b: " . . . Efftersom de udj Thogsten findes Jndførtt Att Anno 1657 dend 1 Octodr: Haffuer vj vnderschreffne 13 Oldinger {de kan måske blot have været over 40 år gamle} veridt forsamlet paa Oerdreff schoufgfen Jmellem Jungs hoffued och vordenborg Lehn, och først begynt att for høre vidnisbyrdene, Som begyntes ved En piil, ved (p)ode hullen {eller "podesøe hullen"}, hour da Christopher Jonssen {nok Christopher Jensen} aff Rechinge Møtte paa steden . . ." og videre om skellet imellem Jungshoved- og Vordingborg Len - var han Christopher Normand ? Nej.

² Jungshoved Len, sammen med Vordingborg m.fl. len 1612-34 og 1640-46

Side 160 ff: Der skrives en del om "Rud hugne Ege", store og små grene

Side 165b: Juli 1658, om fjendens ødelæggelser

Side 166a: overfald og vold

Side 168a: oprensning af gårde lagt øde - og træer - jeg tror at den svenske hær havde været igennem Bårse Herred i 1. halvdel af 1658

Side 173a: Besigtelse af gårde, skov og mark af 8 villige dannemænd

Side 181a: 2 hold af 8 mænd sendtes ud for at besigtige gårde m.v. i herredet; disse indberetninger må kunne findes i "kongens arkiv" eller i Danske Kancelli eller i ?

Side 188 ff: mange gårde øde eller afbrændte; det gik hårdt ud over træer og skove

Måske har jeg overset noget; men jeg kan ikke se Jens degn eller Christopher Normand nævnt i "skadelisterne" ej heller som nogen der har sået noget på deres mark. Jens degn levede nok af sin degnetrave; men Christopher, hvad levede han af ???

Side 199b: Ole Nielsens søn var blevet stukket af bier, nok fra Peder Nielsens bistader - "peder Niels Møtte och Suarede Att der som Olle Niels kand laulig beuise at for[n] bier vahr hans . . ." ☺

Side 201b: (2452) "Jens Jensen i brøderup, med kaldsmend hans Søffrensen i brøderup och peder Jørgens i Effuerdrup, de kallede Frands ____ (i brøderup) __ vidnesbiurd at høre, Anlangende dend Omtuistede koe, Huor om at vinde for Retten fremstod Jørgen laursen i brøderup vandt ved Eed och opRagte fingre effter laugen lige som hand tilforn Omvundet Haffuer, Bendt Ebesen i brøderup, vandt Schrifftlig Som følger, Er det mig Bendt Ebesen i brøderup i Guds Sandhed vitterlig __ nu forleden Sidste Suensche Feide her i landet, da Contribuerit Jens Jensen i brøderup, til Graff lede vigs Regimente och førde til leyren paa En Maanids tid, bleff Saa vdschiff fra det Regimend, och gaff til Nogen Som laa paa vordenborg Slott i trej vger Effter En (p)olat, Noch Siden gaff hand til Nogen Tydsche, Som och saa laae paa vordenborg Slott och haffde vacht, haffde och (p)olet, och det fra Effue bros Marchet och til pindtsedag Anno 1659. Siden Tuingde En Quartiermester, ved Naffn Bendt brasch, at giffue til sig for vden polet och ej fremuiste Nogen Rettighed at fordre Noget effter, [Huilchen quartiermester laa til deignens i Snessere i quartier](#), och Samme quartiermester Tog Jt Slagte Nød fra Mig Bendt Ebesen, Och Siden Otte dage der Effter . . ." - ja ja.

Side 203b: " . . . Otte Mand Schal Strax begiffue den[m] paa alle Kongl: Maystts Oldenschouffue Syden baarse broe, her i herredet vnder vordenborg lehn beliggende, Och Samme forberørte schouffue Siuffne, Siuffne, besichtige, och grandgiffuelig, Erfare, huor Mange Suin, paa dennom kand Jndb(randis) paa føris och fede bliffue, Aff dend Guds velsignelse udj Aar paa ____ giffuen er, Och Specificeres En huer schouffe Særdellished, kongens for sig Sielffuer, kirchsuin, prestesuin, deignens, Eyendombs och (Ca)nniche tiennere, En huer Som bemellt er, Och . . ." - se side 220b.

Side 218b: "Christen Jensen i Snessere, med kalds mend peder hanssen och Niels Jørgensen ibmd: de kallede Rasmus Jyde i viberup med laulig 14 dages varsel Saa velsom hans Søn Morten Rasmussen Jligemaade med 14 dages varsel Anlangende En fierings kiedel hand haffde Jndsatt til [Jens deigns](#) och meget Andet godts udj foruaring, Som der belff bortstaaled Om Natte tide ved forgangen S: Mortens dags tider, och Samme kiedel haffuer fundet och ved kiendt hos Rasmus Jyde i viberup for[n] trej vger Siden,

Noch Andre kaldsmend peder Jørgens i Effuerdrup och Niels Andersen i Snessere, de kallede Effterschreffne For deris Sandhed har Om, Att vinde Nemblig Egert laurs i Snessere Niels Jørgens ibmd: Jnger hans datter och Maren laurs datter, Da der om at vinde For Retten fremstod Egert laurs och vandt ved Eed och op Ragte fingre effter lougen Att Christen Jensen Om bad hannem hand vilde følge til viberup Om de kunde faa Siuffn paa for[n] Omtuistede kiedel, och der hand kom did Saae de keillen, huilchen kiedel vahr Guds och Christen Jenssens kiedel, da Suarede Rasmus Jydes quinde dersom det vahr Christen Jenssens kiedel maatte hand tage dend med sig, hun Giorde Jngen forhold paa dend, Mens berette Att der bleff bytt En heel hob godts i dieris bolig, hun aldrig haffde Seet Saa findt godts, huilchet bleff Jnd ført i dieris bolig der kiellen bleff Jndført. Jnger Hans datter och Maren laurs datter vandt effter lougen lige som Egert laurs Om vundet haffuer, Niels Jørgens i Snesere vandt effter lougen Att hand vahr i Rasmus Jydes bolig for En Threj vger Siden da haffde hand fatt paa Omtuistede kiedel huilchen vahr Guds och Christen Jenssens kiede Som hand haffde Satt i foruaring til Jens deigns i Snessere, huor effter Christen Jenssen begierte Tingsvinde,. Rasmus Jyde Møtte iche ”

Side 230b: ” . . . Jørgen Niels tien Jens deign i Snessere, vandt effter lougen lige som Omvundet er, och ydermere vandt . . . ”

Side 238b: En stakkels fattig mand Christopher Jensen, tilladelse til at tigge

Side 241b: Kongen !!! **Side 246b:** Opremsning af ødelæggelser

Side 262b: ” . . . fremstod Peder hanssen Teinende Jens Deign i Snessere . . . ”

Side 271a: (2759) Siden beskadiget: ”Christen Niels i Gresbiurg, med kaldsmend _____ Gresbiurg och Madts Kimmer i Øreløuff, de kallede **(Jens) Jenssen deign i Snessere** her til tinget i dag at møde, med En brun hoppe med En smaal bles i panden och trej huide fødder udj fierde Aar Som hannom bleff frastaalen paa Andet Aar Siden paa vand och gres Christen Niels Sig dend haffuer ved kiendt ved tuende hans Naaboer och nu Effter lougen sig dend louligen vil tilhælle, Møtte Jens deign och Suarede Att hand haffde En brun blesset hoppe Som hand haffuer kjøbt Aff Jens Nielsen i Aassiaë och gaff hannem derfor 12½Dr Naar hand faar sin betalling Schal hoppen vehre følgachtig och offuerbødig, Huilchen for[n] hoppe Christen Niels sig her for Retten tilhollede ved Niels Niels i gresbiurg och Madts kimmer i Øesløoff Som lagde haand paa for[n] hoppe her for Retten och oer ved Eed och Op Ragte fingre Effter lougen Att for[n] hoppe vahr Guds och Christen Nielsens hoppe och Madts kimmer haffde opfødd dend Aff It føl, och Jens deign Jgen leffuerid effter fire Mends vordering af holde i hæffd effter Sagens vddrag Effterdj Jens deigen sig for Retten besuerger iche at ville Staae for Samme hoppe om dend Nogen vanlyche kunde tilslaidt Eller och saa bliffue Tiuffstaalen fra da der til iche at ville til sig Annamme Samme hoppe och derforfe Staar Jens deign til Rette effter forordningen, Huor Effter Christen Niels begierte Tingd v. Jens Jensen deigen i Snessere, med kaldsmend Peder hanssen och Jørgen Niels i Snessere, de kallede Jens Niels i Aassiaë at møde her for Retten _____ ” - se næste protokol side 4.

Side 274a: Siden beskadiget, man kan lige se ”Jens deign” og lidt derunder ”**fremstod Christen Hammer i Snessere** och _____ Att for En fem vger Siden da begynte N(iels) ____ Schreder med En vseduanlig Raaben att huye ____ Naar hand komb Aff dend forbudne Kroe for Jens deigns vinduer vde paa tofften, och dend første Aduent Søndag om Afftenen lagde hand disse Ord til kom her vd du gamble Schurch du gamble hundsfott ³ Jeg Schal Schaffe dig Slede at Age paa, Jeg Schal bandsette dig paa din pande och dend gamle kierling med d(en) her, Peder hanssen i Snessere vandt Jligemaade Effter lougen lige som

³ Det var et slemt æreskrænkende skældsord. Det ord brugte Jørgen Winther degnen i Valløby også, se Vallø (gods) Birks Justitsprotokol 1714 – 1725, fol. 160b

Christen Hammer Om vundet haffr, Hans Rasmussen i Snessere vandt effter lougen Att der komb Jt Regimentt polacher til byen det Andet Aar, da laa der thoe Captimer til Jens deigen och haffde En Slede med dem, Saa kom der Thøveder at Sleden bleff Staaendes hos Jens deigen Jmeden hans tiendte der, och Siden haffuer hand Jndted hørt Om for[n] Slede førend nu dend findes hos Niels Jørgens, Christen Hammer vandt Effter lougen lige som hans Rasmus Omvundet haffr Peder Hans i Snessere tienende Jens deigen vandt Jligemaade effter lougen at Samme Slede Stod i gaar(den) op til En gaul i fior Michels dag da hand _____ ” siden meget beskadiget.

BÅRSE Herred Tingbog 1660 – 1663

(dc-184) (B.1-3) (8004487651)(Mez5-1)

Side 0:

Vdj denne bog er Nommoierit och Jgennem draget Trei Hundrede Treisindstuiffue och Siuff Blade

Er der udj Att (R)este No: 87. findes iche Actum

Wordenborg Slott Dend 7. January Ao: 1661

Side 1:

Vdj Jessu Naffn Begynt Att Schriffue udi Denne Tingbog

Effter som udj forige Tingbog iche Mehre papir vahr Att Schriffue paa. Er her nu Jndført ___ Samme ___ 1660. Thisden dend 18. Decembr: ___ Søffren i baarse herrids fouget

Side 4: "Christen Niels i Gresbjerg, med kaldsmend Jens Lauridtsen och Hans peders (i) (bund): de kallede **Jens Jens{en} deigen i Snessere** til Domb at lide Anlangende En brun bleset hoppe Som Christen Niels sig haffuer tilfæillet effter Tings vidner bemelding vdsted Aff bearse herrids ting dend 18 10br: Nest forleden ydermeer Sin hiemmel at Føre paa Samme hoppe, Jens Niels i Aasioe for Retten fremstod och vohr **Christen Michelsen Fulds och Faste hiemmel paa hans Stibfader Jens deigens veigne** paa for[n] hoppe och bekiendte Jens deigen haffde dend kiøbt Aff hannom och giffuet ha(nnom): der for 12½ Dr: och videre berette Att haffue giffuet Niels Jensen i Aassiæ lauglig kald och varsel hans hiemmel at vehre for for[n]: hoppe til i dag otte dage Niels Andersen i Snessere, **Christen Michels i Snessere**⁴ med kaldsmend Niels Anders och Jørgen Niels i Snessere, de kallede Jons Niels i Aassiæ til domb at lide for 12½ dr: for for[n] Omtuistode hoppe Som hand nu for retten til hiemlede Christen Niels i Gersbjerg, Om hand iche bør at betlle Jnden 15 dags Eller En hoppe Sa god Som Obe[te] hoppe vahr, Effterdj hand ved leykiøb ___ indeloffued hans Stiefader dend Sieher lyeds løs och shadesløs och begierte domb." - Christen Michelsen må da være langt over 20 år gammel og Jens degn var blevet en ældre og måske skrøbelig herre.

...

Der tales meget om hopper

...

En Laurs Michelsen ridefoget "paa Vordenborg Slott" + "poul deign aff Allersløff" nævnes ofte

....

Side 18: Hans Olluffsen deign i baarse . . .

Side 24a: " . . . Anlangende vloulig kroe, dieris hiemmel der paa, desligest kaldet peder Jørgensen kroemand i snessere . . ."

Side 43b: Ca. april 1661, " . . . Anlangende Senssere Kirche schouff prestegaardens schouffue och deignegaardens schouffu Sammesteds hourledis de nu forsfindes Och Huor Mange Suin de kand fæde Maar best och Fuldkommen er paa schouffuene . . . Haffuer deignen der hos tuende Schouffs parter udj

⁴ OBS: der var også en Christen Michelsen i "Schalderup"; er det en og den samme ??? (vist nej)

Samme svhouff paa huilchen findes Rodhugne træer 4. Aff huilche de Thoe er Nesten tønne stor, de Andre Thoe Noget mindre, Aff _ffnte grene paa Samme tuende schouffparter findes Thoe Spare Stor”deignegaard”. Om olden og svin; i præstens skov kunne opfedes 9 svin, i degnens 5. ” - det var langt fra alle degne der havde det så godt, nogle havde ikke engang et hus, men måtte selv bygge en embedsbolig ⁵.

Side 54ff: opremsning af alle gårde: ”NN saaed X Skepper Rug”

Side 55a: Medio 1661 ” . . . Rechende Niels madtsen Saaed 3 schepper Rug 1 best peder laurs Saaed 5 schepper Rug 1 best 1 koe Hans Envoldsen Saaed 4 schepper Rug 2 bester 1 koe 1 faar 2 Suin Truid peders Saaed 2 schepper Rug Paasche Saaed 3 schepper Rug 2 bester 1 koe Hans Niels Saaed 3 schepper Rug 1 best 1 koe Pouel Niels Saaed 3 schepper Rug 1 best” - ingen Normand (ej heller fol. 107a) (ej heller nogen præstegård nævnes).

Side 81b: ”2 Ting **Christen Michelsen, paa hans Stibfader Jens deigens veigne**, lod Opbiude En huid graa hoppe, Som Jens Nielsen i Aassiaæ haffuer han[nem] pandtsatt for 12½Dr Møtte iche”

Side 83b: ”3 Ting **Christen Michelsen i Snessere paa hans Stibfader Jens deigns veigne**, Sammesteds lod opbiude En huid graa hoppe Som Jens Nielsen i Aassiaæ haffuer han[nem] pandtsatt for -12½Dr” ⁶

Side 89a: ”**Christen Michelsen paa hans Stibfader Jens deigens veigne i Snessere** i dag 4de ting opbød En Huid graa hoppe Som han[nem] er pandtsatt aff Jens Nielsen i Aassiaæ for 12½ dr: Jens Niels Møtte och Suarede Att hand haffuer Jngen hoppe pandtsatt Jens Deigen, Men haffde (S/V)ndt han[nem] dend i betalling i Steden for En brun blesste hoppe hand haffde Soldt Jens deigen tilforn Som han[nem] bleff fra kiendt til Christen knoe i Gresbjerg, Christen Michels berobte sig paa hans Stibfaders veigne Anderledis at ville beuisse at Samme hoppe er hans Stibfader pandtsatt och iche i betalling giffuet, - {har det efterfølgende noget med det foran at gøre?} - Hans hansen i Smidstrup lod opliuse i dag 4de ting En Mørch brun gammel hoppe Jndted huidt der paa Mere End Jt hildsreb kand haffue gnaffuet paa begge (frembeenene) en liden Snip Aff det vænstre Øre och En (hadling) bag i huer øre brendt paa dend f ___ _ med E Jnden i brandert, och bleff vorderit for ___ Aff Anders Aage i baarse och Morten Soffrensen i foxsinge for 3Sld. Effter Samme hoppe ej for drifft Eigntlig kand Achetes, Anseendis dend ej udj de tider drifft Falder optagen er Saa er dend paa Rettens veigne Aff laurs Michels Ridefouget hos laurs Soffrensen herridsfouget betroed” - det minder om en gang værtshusnak (undskyld).

Side 97a: Der var en Christen Michelsen i snesere Torp, var han min C.M.?? Havde han embedsbolig der?

Side 101ff: (medio 1661) svær misvækst - hvem & hvad sået, lang opremsning

Side 111a: Om arbejdsdage for smedens gadehus

Side 112b: Sognepræsten i Allerslev Søren Torkildsen boede i Rekkende, i præstegården der.

Side 128b: En voldlig rytter

⁵ Skovene og hvad der levede der var vist kongens, men f.eks. degnen kunne have ret til at sanke nedfaldne grene, bær og nødder og måske have et svin gående der.

⁶ En arbejdsmand tjente dengang ca. 20sk / dag; så 12½Dr = 1200sk nok over en årsløn

Side 133b: Næsten på hver anden side i protokollerne, er der tvister om en eller ander hoppe

Side 138a: lidt om hvad en præst fik i tiende

Side 144b: en eller anden opgørelse: "Rechende Christopher Clausen effter min Formands bog 3½m Neched . . ." - tja, det er jo ikke min Christopher.

Side 145b: En "brendevins pande" sættes i pant; hjemmebrænderi

Side 148a: Alvorligt slagsmål

Side 154a: Stjålet 4 gæs

Side 159a: Christen Sparis { = Sparre?} død / arvinger - se 183b

Side 166b: En landsforræder! - side 168b: Chr.4 lov = landsforvisning og ellers ☹

Side 171b: "Christen Michels i Snessere paa Sin Stibfaders Jens deigens veigne, med kaldsmend Niels Anders och Truid Rasmussen i Snessere de kallede Jens Niels i Aassiæ til domb at lide for vitterlig Gield10Slm effter loughlig vidnisbiurd, Som Schulle haffue veridt betald til forleden S: Michelsdag, Møtte iche, da der Om at (vinde) for Retten fremstod Anders Michels i aassiæ och vandt ved Eed och Op Ragte fingre Effter lougen Att hand vahr Offuer verendis En Maanid for S: ___ dag Sidst forleden der Christen Michelssen paa Sin Stibfaders veigne bleff forligt med Jens Niels i Aassiæ Om En huid graa hoppe Som Jens deigen haffuer bekommed i betalling i betalling Aff Jens Niels paa 12½ Dr: Som Jens Niels i Aassiæ Jens deigen Schyldig vahr, huilchen hoppe Jens deigen Antog for 10dr och Rested saa 10 Slm, huilchet Jens Niels da loffued til forleden Michels dag at betalle, Anders boessen i Aassiæ vandt ved lige (Joe)ren Eed effter lougen lige som Anders Niels Om vundet haffuer, J Huor Effter be[te] Eed (forne) vude Christen Michelssen vahr domb begierende, Effter foregaaende Eed forne vinde, bleff Jens Niels i Aassiæ til kiendt at betalle til Jens deigen Jnden 15 dage Eller lide Domb"

Side 173a: " . . . Som hand vdtog hos M: Albret til det Compagnie Rytter Som laae vden for Snessere Prestegaard S: Michels dag 1658 . . ."

Side 178b: " . . .tuende gange leyermaal . . ." - streng straf !

Side 190a: Peder Pedersen præst i Øster Egidsborg - hans søn Søren Pedersen Tuxen i Asminderød & Grønholt + arvinger - afkald

Side 212b: Mange tyverier og et spøgelse !

Side 218a: Mere tyveri, "ledig og løs"

Side 220a: Skænderi på kroen

Side 230b: " . . . med 9 slag for hines begangne tiuffuerj effter tingemendes formelding Att miste det venstre Øre och hendes h(affuef led) at vehre forbrut til ko: ma: och Rømme landet Jnden trende Solle mercher Saa fremt hun iche vil Straffis paa hines hals om hun betredis, effter denne dag och Kiersten layursdatter for hendes begenmgne tiuffuerj och (hoshaffuende kooster) effter tings vindes formelding at Straffis til kagen med 12 Salg, Peder laurs jligemaade Saa . . ."

Side 234a: "Christen Michels i Snessere paa hans Stibfader Jens deigens veigne Hans Niels i Faxinge, med kalds mend Christopher Oels i faxinge och Rasmus Rasmus i hadstrup, de kallede Niels Jenssen i hadstrup til vidnesbiurd at høre, Anlangende Jt faar Som hand lagde vd for Niels Jenssen i Suenschens tid, Jligemaade kaldet Effterschreffne for deris Sandhed her Om at vinde, da der Om at vinde for Retten fremstod Peder laurs i hadstrup och vandt Effter lougen Att udj feide tider laa Niels Jensen i hadstrup Jt faar Som schulle til leyren, huilchet døde Jmellem hadstrup och faxinge, Effterdj beuises hans Nielssen haffuer vdlagt Jt faar for Niels Jens, huor fore Niels Jens til findes Att giffue hans Niels 2Slm" - ja ja ☺

Side 234b: "Christen Michels j Snessere paa hans Stibfader Jens deigens veigne sammesteds, med kaldsmend Niels Andersen och Jep Jbsen ibmd: de kallede Effterschreffne til domb at lide for huis de Med Resrerer Aff hans Aarlig løn Nemblig Snessere Hans knudtsen 58.2 brød 8sk Jt flesch (bøste) sk ½ gaas 8sk 59 ligesaa 60½ trau biug 3m 2 brød 8sk Jt flesch (bøste) 24sk ½ gaas 8sk 61 Jt flesch (bøse) 24sk her for vden paasche Eeg 56.57.58 och 59. 12sk Er til sommer 3dr: 1½m 4sk Hans knudtsen Møtte och Suarede Att haffur ytt ½ trau biug, och haffde ej Saaed Mere Att hand burde giffue videre . . ." - tallene 56, 57, 58, 59, 60 må være årstal.

Side 247a: Ødegårde i Bårse Herred.

Side 248b: Olluf degn i Kongsted og præsten Albert i Snesere, arveafkald, deres familie.

Side 255a: Mord med en økse; lang udredning, megen slægt nævnes.

Side 267a: Ødegårde i Bårse Herred.

Side 289b: "Jens Jensen deigen i Snessere, med kaldsmend Jep peders i Snessere och Jens pederssen i Sioldte, de kallede Anders Jens Peder schreder och Niels Clemmedssen i Sioldte til En dom at høre læse och paaschreffue och der effter dom at lide, Anlangende En ødegaards Jord, huilchen Rasmus bech tilforen i brug haffde och for[ne] trej Mend En effter Anden udj Siuff Aar haffuer hafft Samme Jord i bruh och Jmedler tid Jmod Ordinantsen och Recessen Sampt mit Kaldsbreff och vdstedde baarse herrids tings dom Dat: 15 9bris 1655. Mig min Rettighed Aff Gud och dend Christen Øffrighed Deputerede Aarlig løn och Rendte fra holdet, Nemlig Aarligen biug En (trave) brød 4 Gaas ½ paasche Eeg 10. huor Aff Peder schreder Resterer til mig At giffue for dend halffue gaards brug udj Siuff Aar biug 3½ trav brød 14. Gies 3 halffue ¼ deel paasche Eeg 35. Niels Clemmendtsen Aff dend Anden halffue part Aff Samme Jord Rester med biug En trav brød 4 Gaas ½ paasche Eeg 10 for 55 och 56. for Sang offuer hans fader och baren (3)Slm . . .", lang opremsning.

Side 290b: "Jens Jensen deigen i Snessere, med kaldsmend Jep pedersen och Jen i Snesere och Jens pedersen i Sioldte, de kallede Anders Jenssen Peder Schreder och Madts Niels i Sioldte til dom at lide, Anlangende En øde gaards Jord, huilchen Rasmus bech for den[nem] haffde i brug, och for[ne]: Mend paa Siuff Aars tid. En effter Anden haffuer hafft i brug Samme Jord, och Mig min Rettighed och løn der Aff fra holdet Jmedler tid, Nemlig Aarlig biug En trau brød 4. Gaas ½ paasche Eeg 10. Setter i dag udj Rette for dend Gunstige dommer Om for[ne] Mend Joe iche bør med ald Rette effter Ordinantsen och hans kalds breffs Indhold, Anders Jenssen Møtte och Suarede Att Jens deigen Aldrig Schulle beuise Att hand Tagen øde Jord haffde Sted och fest Aff hosbunden Mens ___ med beuilling om hand videre end hans Eget kunde offuerkomme, da (maatte) hand Nøtte och bruge Aff dend Jord til hans bechis gaard for at holde Gierderne ved lige och for betalling huis de kand forliges om Mens formeener Jngen kald och varsel iche at geilde førend hans hosbund har Jmod laulig bliffr kaldet, Peder Schreder berobte sig paa Att vilde legge hans Suar i Rette til i dag 4de ting"

Side 290b: Der nævnes skyldig "Egt och Arbeide", "egt" = ægt? er noget meget gammelt, vist vedr. kørsel/transport af kongen & hans følge

Side 298b: "Peder hanssen Tien Peder laurs i Schouffbyegaard, med for[:ne] kaldsmend kaldet Jens deigen i Snessere til dom at lide for 10½m penge och penge for Thoe schepper biug Resteren De tieniste løn 3½ Scheppe Christen Michels Suarede att samme ____ schepper biug er Jens deigen Offuerbødig Med at betalle med (offer) (lande) kiøb Samme var her for vden haffuer Jens deigen __ med han[nem?] først 9 dages Arbeid Nemlig 6 dage udj dend vge Effter hellig trej kongers dag 60. dend 2 Augu: 1 dag dend 2 Her for vden er laulig Jndsteffnt Peder hans at møde med (her Jb / hans Jb(sen)) Rytter verge her paa tinget Som hand fandt paa hans Grund, huilchet hand formeener sig at tilhøre, Anlangende Jens Jenssen deigen til kendis de Thoe schepper biug at betalle Peder hanssen effter Capitals kiøb det Aar 60. Belangende Thienniste lønen 10½m Tilfindes hand Jligemaade at betalle dog der udj at korte de 3 dage Som hand haffuer forsømmet belangende dend omtuistede Tytter deigen (vil) (beuist) Om dend hør deigen til eller iche"

Side 302b ff: Nederst, lidt dagligliv på landet ☺

Side 343a: Slagsmål med døden til følge.

Side 346a: Snesere kirkes brystfeldighed besigtes.

Side 347a: ". . . Sitt liff haffr forbrutt och børn at Straffis paa hans hals Steil och hiul paa høj och heden Jord Att hensettis, Och Ald hans boes lod . . .", læs videre, det er blodigt.

Side 363a: Der var en Michel Christensen der havde en gård i Krømpeling primo 1663.

BÅRSE Herred Tingbog 1663 - 1667

(dc-184) (B.1-4) (8004487661)(Mez5-1)

De første sider er en del beskadiget

Side 9b: Tingdagen er nok 22/9 1663. Jeg er fuldstændig sikker på, at det første ord er: "(Christen) hammer paa hans Stibfader Jens deigens veigne i Snessere, med kaldsmend Niels Anders och Jens Jacobs i Snessere, de kallede Anders (ha)nssen i Snessere til dom Att lide for 3Sld. Anders hans Møtte och suarede de haffde (Reg_) Sammen Jligemaade for ½ trau biug deign korn Som hand han[nnem] for Neruereende var fra holder Jmod Ordinantsen Som formelder Att Sognemendene schal giffue diris Sognedeigen Som der haffuer verit giffuet Aff Arilds tid, Setter derfor udj Rette Om iche Anders hans med ald billighed bør att giffue deignen En trauffue korn Saa som hans formend Aff Arlds tid giffuet haffuer och begirte dom Peder Christens Suarede paa anders hanssens veigne, Att hans (grd) er hans hosbund schødet Aff hans Maytt: for En halff gaard och Giør iche heller Vden helff Egt och Arbeide til hans hosbund, formeener der fore Anders hans iche bør att giffue Vden En halff deigne trau Men Naar Christen Michels paa Jens deigens veigne beuiser med Ordi(nansen) eller Stichbogen Att der schal gaa heele deigne Traaffer Aff hallfue Gaarde, Saa er Anders hans offuerbødig det att vdgiffue, Ellers formeener hand fri Att vehre for Jens deigens Tiltalle, vidnisbyerden vahr Steffnt for deris Sandhed her Om Att vinde Nemlig Jørgen Niels i Snessere hans Anders ibid: Møtte iche Och ydermere Suarede Christen Michels Jomd Peder Christensen Angiffuende, dett iche Att kunde komme til (h)indring udj En Rettferdig dom Saa lenge Att Ordinantsen Staar ved Sin fulde macht, Noch med Samme kaldsmend kaldet g: hans Jbsen i Snessere til dom att lide for En deigne trauffue Neruerrende Aar och Thoe schepper koren for 61 Som hand deignen fraholder scheppen 2½ Slm Møtte iche Optagen til 4de ting" - degnetrave = løn = korn = hvad degnen skulle leve af og degne blev sjældent fede.

Der var noget der hed en "tingløber"

Side 16a: Siden beskadiget "Hans Jbsen i Snessere med kaldsmend Nels Anders i Snessere _____ Jørgens i Effuendrup, de kallede Jens deigen i Snessere Jmod hans Suar_ for huis Jens deigen haffuer han[num / nem] Tillat Talle, Och først Suarede hans Jbsen Att Jens deigen haffuer bekommed Toe les høe paa huis hand fordrer lesett 1 Rdr: Som hand lod hendte med hans Egen heste och vogen, Hans Jbsen loffued Att ville Jndstille sig hos Jens deigen" - jaaa, det er ikke nemt at blive klog på. Jens degn havde sine tvister om at få hvad han mente var hans; men det er ikke noget i mod Poul degn i Allerslev. På næsten hver anden side ses han klagende over manglende degnetrav eller andet. Poul ville have som hans formand i 40 år havde fået.

Man kunne møde på tinge og af bysmænd eller sognemænd få skrevet i sin skudsmålsbog, at man var et ærligt (= ustraffet) og christeligt menneske ingen kunne sige noget (vanærende) på og vedkommende fik da lov til at bosætte sig i byen; se fol. 34b. {[skulle man indføre det igen ?]}

Side 102b: Ny skarpretter søges i herredet. Hans løn & andet beskrives.

Side 104a: Voldtægt og blodskam

Side 109b: Opremsning af gårde i herredet, gæld og tilstand. I Rechinde var: "lauridts Jydes gaard 63Dr: Anders Jørgensens gaard 6 Dr: En øde brønd 4 Dr: Peder Truidsens gaard _Dr Affb(rendt?) ___ Jens Pedersens Gaard 31Dr: Hans Enevoldsens gaard 6Dr: Peder laursens gaard 27Dr: Pouel Nielsens gaard 10Dr: 1m lauridts hanssens gaard 14Dr: 1m Niels fyens gaard 9Dr: 3m Niels hansens gaard 212Dr: Jens pedersens huus 5Dr: Rasmus Junchers huus 7½Dr: Christen veffuers huus 6Dr: Niels Spillemands huus 10Dr: 1m Jørgen følle Røgters huus 10Dr: " hvem havde overtaget Christopher Normands gård eller hus?

Side 121b: Straf for tyveri !

Side 124a: Besigtelse af ildsteder

Side 153a: "huo Som vil træel vinde . . ."

Side 154a: Dagligdags vold

Side 155a: Ting tirsdagen d. 24/1 1665, lange remser af skyldnere bl.a "Snessere . . . Christen Michels deigen 6Dr:" - længere nede på siden "(i) Snessere Jens deigen och Christen Niels i Sioldte En for alle och alle for En paa 1 _ Sild 3Dr: " - jeg gætter, at Jens var kommet på aftægt, men stadig, efter 40 år i embedet, kaldtes "Jens deigen"

Side 158b: En "Peder Christophersen bechmand" / Peder bechmand" i Rechende nævnes.

Side 170a ff: Igen vold, med en krum sabel

Side 181b: Krumsablen igen

Side 184b: Mere vold

Side 187b: En "kirketjener" eller "Enevold Knudtsen tiennende H: Niels pers Sogneprest til Baarsse och Beldringe Sogner" for 2 lejermå ! - alt blev taget fra ham

Side 187b: Sproget ! "Anlangendis Jt Quindfolch, ved Naffn Maren Andersdatter, Som ved forgangen Paasche tider udj Barse prestegaard Schal vehre død bleffuen och henbegrauffuen, huor hun Sammesteds Schal haffue verit udj eders Tienniste, Om J der til Noget kand haffue Att Sige" - præsten Hr Niels hans hustru & "folk" opremses - præsten slog pigen med hånden, med spanskrør og sparkede hende - spændende, DRAMA, mystisk begravelse - forvoldte præsten pigens død ? - forsætter 201b

Side 206a: Præstesagen videre . . . "Att Mette Jens datter haffuer Jndluchet Envold Knudtsen Om Natter tide Jgennem brøgers døren och haffuer vilen Seet Om Natte tide Att de haffuer liget Sammen i Mettes Seng Som Echtefolch til hen Jmod dag . . ." - mange hårde ord blev sagt - præsten søger at nedgøre vidners - forsat 218a

Side 209b: Om "Henrich kieltring"

Side 209b: Lang snak om Hr. Niels, de kalder det "drab Som er begaaed paa Maren Andersdatter i Baarse prestegaard"

Side 235b ff: Baarse-præste-sagen forsat - side 240b: "Jørgen Giøde for Retten fremstod och vandt Effter loughen Att hand ved Jndted Att vinde i denne Sag førend hand bliffr tilspurte, bleff da tilspurt Om hand iche veed Att peder banche Skulle haffue Sagt, Att Schulle hand sige Sinn Sandhed da fich presten Scham, Thj haffde hand iche verit, da kand schee presten hafde Slaget pigen Ald død paa Steden . . ."

Side 243a: Sammenfatning i præstesagen - sagen forsat 273b ff + 297a

Side 267b: Anno 1665: " . . . klage Offuer Olle Mougens J baarsse med Sine med følgere For dend Offuer vold de mod han[nem] paa hans tiener Anders Vdsen Rasmus haffuer begaaed, Jligemaade fremstod for[ne] Anders Vdsen Rasmus och gaff las och klage Offuer for[ne] vold Som for[ne] Olle Mougens och hans Medfølgere mod han[nem] gaffuer begaaed, och Samme Sitt Klagemaal med Jt prouste vinde Stadfestede liudendis Ord effter Andet Som følger Anno 1665. dend 29. 9br: vahr Sogneprest J Snessere och proust i baarse herridt, och haffde Med sig En Sine tienere ved Naffn Anders Vdsen, huilchen En deel Baarsse bye Mend haffuer Vdført til vordenborg, och han[num] til Soldat Jndschreffuen, Och begierede H: Niels Aff mig Asistentz att hand Sin dreng beholde kunde, Effterdj hans Sogne mend, herudj Schal haffue

bistand Aff Jens Lauridtzten pensionario paa vordenborg, Och bekiendte forskr[ne] Anders Vdsen for Mig och **Christen Michels deigen her til Snessere Kirche** Att En Aff Samme bysmend ved Naffn Jørgen giøde, der de f_ lede Soldat, bedrog Anders Vdsen til att gaae fra forskr[ne] prest, och forstod hand iche Att det vahr gjort til dend Ende de vilde tage han[nem]: førend hand vahr Aff dem greeben, Siden gaff de han[nem]: druchen och førde han: til Jens Laurits och lochet han: Saa til hand J druchenschab Schulle sige ___ for Jens lauridtsen och En Ca___ Att hand vilde selff godvillig vehre Soldat . . . med Øl och Tuebach lechet han: Som En fattig Taabelig dreng til, att hand Schulle t(aale) Jlde paa Sin hosbunde presten och sige hand vilde Jndted tienne han: Men vehre Soldat . . .”

Side 284b: Den Bårse-præst, Hr. Niels var en voldlig karl! Læs hvad der blev sagt til den ”taabelige” dreng.

Side 286a: ”hans hormand” ???

Side 287a: Hvem var Maren Andersdatters banemand? De tidligere givne forklaringer skabte uvished. Forhør for Landstinget

Side 305a: Tirsdagen 30/1 1666, ”Borgmester Christopher pederssen J prestøe, med for[ne] kaldsMend de kallede Effterschreffne til domb Att lide for huis de han: schyldig er . . . Snessere . . . Jens deigen Effter beuis Dat: 1657 9 8br: 10 Dr: . . .” - 9 år gammel gæld; men det ses, at den gamle degn var i live.

Side 314a: Var der pest, ”en Fengelig Siug domb” i omløb ?

Side 327b: Hor og straf.

Af og til bruges ordene ”at lide Namb” eller ”Nams Domb”

Side 405b: 23/10 1666 – ”**Christen deigen**” var blandt mange købmanden i Næstved skyldig, han 3Dr - se det var vel flovt sådan på Tinge at blive udråbt som skyldner og så fik men vel ikke kredit andre steder ☹

Side 413b: Efter 23/10 1666, igen ses Christen Degn i Snesere som skyldner til købmanden i Næstved, 10Dr 8 sk.

Side 420a: En tyv, Anne Jensdatter blev taget på fersk gerning og dødsdømt. Hun blev vist hængt og siden hendes hoved på ”En Støtte {stage} Offuer kroppen med En Gallis {galge} Offuer, och dend Øxse Som hun haffr brøtt och brechet {ind i} bundens huus med, Att Slaas paa Samme Støtte, Vnder hoffdet til Jt Tegn” - det har set kønt ud i landskabet.

Side 429b ff: ”Suend pouls, boendis paa Lundbyegaard”⁷ stevnes til Bårse Herredsting.

Side 447b: Tingdag 5/3 1667. Det går ikke godt for **Christen Degn**, nu skylder han 16Dr 2m 4sk til Claus Friis i Næstved; Christen var 1 blandt mange skyldnere. Men hvorfor skyldte han, han havde dog en stilling. Det kan tænkes, at det var den gæld der blev indløst, ved at pantsætte ting hos præsten i Bårse.⁸

Side 449a ff: Svend Poulsen på Lundbygård nævnes.

Side 461a: Axel Seested nævnes, hans besiddelser.

Efter sidste side i protokollen ligger nogle løse sider, der bl.a. omhandler overdragelsen af Lundbygård ”Til Os Elsche: Suend Poulsen och hans Arffuinger”.

⁷ Svend Poulsen kendt som Gøngehøvdingen; det er første gang han nævnes i BHT (jeg kan måske have overset noget)

⁸ Se skifte efter pastor Niels Pedersen (død 14/3 1676), vers 16

BÅRSE Herred Tingbog 1679 - 1688

(dc-184) (B.1-5) (8004487671)(Mez5-1)

I denne protokol forsvinder bogstavet "n"; det bliver oftest til en vandret streg.

Side 70b: Anne Olsdatter, havde stjålet en ko fra en enke og burde derfor miste sit liv; men hun havde et 3 uger gammelt spædbarn og ingen familie der kunne tage det, og det var hendes 1. forseelse "bør at hafue tiufsmerche, Mi__ och Øre och Strafis til kaget med 9. Slag, och det h(øjre) øre at Afscheris, Och hun sig Strax Af laandet at f__".

Side 115a: Ifølge "degnebogen" blev Vitus Hansen Schriber degn i Sneseere efter Christen Michelsen Hammer. 14/12 1680 Gæld til salig Hans Hermandsen i Næstved, ved hans søn Vilchen Hermand: ". . . Hans Knudtsen i Søerup -7Dr: 1m Som Rester paa En Kacheloffuen, vitus deigen i Sneseere for hans formand **Christen Michelsens** veigne 4Dr: 14sk: . . ." - det betyder vel, at Christen var i live og måske gået på pension eller havde Vitus overtaget en gældspost? Nej se senere.

Side 135b: En skandale? Den nye degn i Sneseere sogn Vitus Hansen Schreiber stævnes ved tingsmøde 22/2 1681, thi han "schal hafue forhandlet och Solt Øll i hans huus i Snessere". Alle skulle dengang have bevilling til alt også krophold; det var ulovligt at holde smugkro. Men, han havde skænket øl uden at kræve betaling og "at be[te] deigen iche hafuer holdt øl och brendevin at Selge, Siden Christen schøtte bleff kroen preuiligerit".

Side 183b: Hujen og råben, skældsord til præsten {her har nok alkohol indblandet}, Vitus Deigen vidner.

Side 191b: 25/11 1681 Vitus Degn nævnes, han havde gæld til Næstved.

Side 204b ff: Skænderi, med kårde og pistoler.

Side 206b: Sproget! "Lars hansens huustru i Togeschouf kirsten Jensdatr: Vandt ved æd effter Louen, at hindr i Guds Sandheder beuist at Niels Pedersen som boer i Snessere Torp, er barn føed til verden i hemingstrup i dend gaard som Jens Lars: nu i boer, och viedere effter giorte Spørgsmaal af Jens Jensen Suarede hun at hun iche var i Stuen der hand blef føed, af aarsag hun den tid var Siug, Men saa at Guinderne gich der ind och fra igien, der hand blef føed, och hans forældre boede paa samme gaard, men huor Mange aar det er siden ved hun iche, Jens Jensen Endnu tilspurte kirsten Jens daatr: effterdj hun self bekiendr och vedstaar, at hun iche veret inde eller hos der ~~Pedr~~ Niels: Peders: er føed til verden, och ey det self seet hafr, , huem som hinde det da sagt hafr, at Niels Pedersen da blef føed, effterdj hun det iche seet hafuer, huor til hun suarede at hindis Selchtis guinde som varJord Moder til han: hinder dette sagde, och er fuldkommen beuist effter forre aflagde widner, at hand er føed paa bem[te] Gaard, och viste ey videre, karen Jens daater af Togeschouf vant ved æd effter Louen, at hun kand Mindes at hun och for[ne] Niels Pedersen var smaa børn sammen i hemingstrup, och er hindr beuist at hans forældre boede i for[ne] Jans Laursens Gaard i hemingstrup, Men om Niels Pedersen er barn føed i samme gaard ved hun iche, Jens Jens: til spurte for[ne] vindne om hun andet i denne sag viedr at vindne. End som allerede sched ehr, Nemlig at hun iche viede huor Niels Peders: til verden er barn føed, hour til hun Suared, at hun iche andet viste End som forhen omvundet er" - og sådan forsætter det. **Fol. 221b:** "Niels Pedersen belf paa Raabt Møtte, huor hand da blef tilspurt af Henning Hansen, om hand ville til staae sin Sandhed, entten hand var føed i for[ne] Grd: i hemmestr: eller ey, huor til hand suared hand viste iche huor hand var føed, Henning hansen Sette i Rette och formeente, Effter som begge di Quinder ued Naufn, som om vundet ehr, hafr ued deris æd vundet, at hand er føed paa Rytter Godset i hemmestr:, och dend ene Quinde var inde i Stufuen och betiente hans Moders Barselseng Der hand kom til verden, och den anden quindes Slecht var Jordmoder till han:, och alle de andre vidner bekreffter: hans forældre boede i dend

grd: som disse begge Quinder ved deris æd vindner, at denne vaarned er født udi, Thi formeenis at de begge Quindis vindnisbiurd schal vere af bedre karfft i denne Sag, end som 2de Mands Persohners vindnisbiurd kand verre, som i slig tilfald iche Seer Eller kand verre hos, naar en Moder føder sit barn til verden, och ydermeere som stadfestis af de andre vindnis byrd, at forældrene boede i samme Grd: huor forre paa kongl: may[ts] veigne Settis i Rette, at hand bør Effter samme vidner at verre høyst be[ne] ko: May[ts] følgachtig med godts och formue, at antage en gaard eller huus paa hans føde stafn, eller huor hand blifr forre viist, huor paa begierde Domb, Sagen optagen til fierde Ting” - og sagen forsætter, se bl.a. fol. 237b !

Side 260a: Anno 1682 ”Anlangende dend Store Schade som sidst afuigte 16 July om Natten, af det Store Guds veir med hagel, Liundild og Torden . . . deris Korn yncheligh er Neder Slagen . . .”

Side 326b: Ødegårde opremses.

Side 329a: 18/9 1683: ”Vitus Hansen dein i Snessere, med kaldsmend niels andersen og Jørgen andersen Vefv: ibm: di hiemblede at hafue hid kaldet anna Sal: Jfuer Smeds med sin lauverge ibm: til dom at Lide, Angaaende hindes d(eine) Rettighed som hun ha(f): forholdt hafr:, huilched Vitus Hansen formeener sig til at vere imod Christelig øfrigheds Laue og geistlige med deelte priveligier, og frem lagde en Attest af det Sort papier No6, som vor schrefued paa det ½ arch huor paa Stempeld iche var Trycht, vnder tuende mends hender og Præsten til vitterlighed vnderschrefued, dets indhold at Niels Jensen dein i Snesere⁹ hafr: schreued i s(ame) bog 1620, at hafue nøt Julle Rente¹⁰ af (o/a)lle piber(?), __ nielsen (finde), og hans boesen som schal hafue brugt dend iord Sal: Jfuer Smeds Enche nu Eeier og beboer, dets indhold Lest og paaschrefuen, for det andet for mee(dels) sig til at hans may[ts] meddeelte privelegier, tilholder at deinen schal nyde dend afgifft som de af arrildstied nyt . . . for det andet huor fore aarsags er, at Sal: **Christen Michelsen** i sin tiede y har foedred sin deine Rett:hed, hafe veeded denne, at di for huildet Refenschab med hin (andre) og Jfuer smed med sit Smedeatbeid, huilched Vitus hansen og saa hafde formodet at schulle schee i hans tied . . .” - derefter nogen tvist om smedearbejde.

Side 333a: 9/10 1683: ”Møtte her i dag som er 4de ting effter anlofning, Vitus Hansen dein til Snesere Meenighed og Jep Jbsen Lauverge paa Sal: Jfuer Smeds Enches veigne, og vold gaf dend Sag om deinens Rettighed til forige op nefnde 4re meends kiende og Sigelse, huyad der med Rette af samme boelig Kand Taale at gifue aarlig til deine Traue og Julle Rente, da afsagde for[ne] 4re mend at Enchen schulle gifue Vitus Hansen for di for bigangne 7 aar aarlig 12sk for hans Julle Rente og deine traue, og der med Sagen Saa uit ophefued, og begierde ingen domb” - sagen forsat fol. 360a + 363a.

Side 337a: 6/11 1683: ”Vitus Hansen dein i Snesere Lader Lyse i dag første ting effter en Sort brun stierned og Snopped, u=schaaren heste føele, som er i 3de aar, og hafuer en huid hou paa det eene bag ben”

Side 422a: ” . . . Sag er da, anlangende 2de heste som Jens andersen af Vitus deins gaard i Snesere, schal veede fra kommen, som siden schal verre funden paa (Hans?) mads: Stald: . . .” - havde der altid været en degnegård i Snesere?

Side 440a: En stjålen ko, der blev slagtet på præstegården i Rechend (Rekkende). Tyvene blev hængt eller fik ”tyvemærke” i panden og landsforvist.

⁹ Han var degn i Snesere 1618, se Vordingborg Latinskole Regnskaber.

¹⁰ Jule-rente, ofte en naturalie-gave fra bønder til bl.a. degnen, kunne være et ”sigtebrød”

Side 480b + 481a: En Svend Poulsen nævnes.

Side 490b: 22/9 1685: Vitus degn og hans "jule Rendte".

Side 491a: ". . . hid kaldet Vitus Hansen dein ibm: til dom at lide, for 10m: Sahl: **Christen dein** var anna Sahl: Jfver Smeds schyldig . . . Vitus dein Svarede at hand begierede først at vide havd A^o denne giæld schulle Reist sig, for det 2[det] at Enchen med sit schiffttebref vill bevise, at hand vor indført effter Sahl: Jfver Smeds død, at hand paa sin formands veigne schulle verre hinde noget schyldig, for det 3[die] Hvor fore hun ey for ___ (mig) før, om ieg hafde verret hinde noget schyldig, efftersom det Er hen ved 9 aar siden min formand døde, ved der fore inttet at verre hinde schyldig . . ."

Side 544a: Alle dyr i herredet skrives i mandtal.

Igen og igen opremses de mange ødegårde i herredet.

Side 670b: "Dom ofv: Troels Pedersen i Snesere, Saa som Rasmus Jens beviser at Troels Pedersen hannem uden Aarsag haver ofr: falden oc schaaret ham med en knif udj hans hofvet. paa en hellig dag. oc Troels efter anlofning til 14 dags dag. heller imidlertid Sagen i Sex Ugger har veeret optagen iche haver bevist at hand af Rasmus Jensen blef ofr: falden. Effter slig beschaffenhed Sees iche Troels at kand frj kiende, Men bør effter Louves 6 bogs 7 Cap: 2 Art: at bøde 3de Trej lod Søf. oc for Hellig brøde 3 lod Sølf, saa oc at betalle denne processis anvente bekostning, oc det inden half maanets for løb at betalle, eller siden at lide Nam efter Louven,-" - vold på en helligdag kostede ekstra.

Fol 677 – 699 mangler-

Side 676b: Vitus Hansen degn havde gård og tjenestekarl(e).

Side 743b: "Ridefogde Sr Gert willumsen med kalds^m Christen ols tienende anders hans i ugledie oc Stefen Peders {fol. 744 er noget beskadiget} - - - De hiemlede efter Loven - - - kaldet Mickel Sørensen Birchefoget til Hirtsholm (oc Cron)borg Bircher, paa Maren Sal: Peder Sørensens schouriders, hindes . . ."

Slut